

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2014 – 2017

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Veronika Korotovskaia

**Předvolební kampaně v Rusku na příkladu
prezidentských voleb V.Putina**

Praha 2017

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jiří Víšek

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2014 - 2017

BACHELOR THESIS

Veronika Korotovskaia

**Election campaigns in Russia by the example of
presidential election of V. Putin**

Prague 2017

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Mgr. Jiří Víšek

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Veronika Korotovskaia
vlastnoruční podpis

Poděkování

Chtěla bych poděkovat své vedoucí bakalářské práce Mgr. Jiřímu Víškovi za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá předvolebními kampaněmi v Rusku na příkladu prezidentských voleb V. Putina. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy, dále je vysvětleno postavení prezidenta v ústavním pořádku Ruské federace a prezentovány výsledky prezidentských voleb 2012. V závěrečné části je provedena analýza prezidentské kampaně V. Putina v roce 2012.

Klíčové pojmy

Marketing, marketingová kampaň, prezidentské volby, Ruská federace, Vladimir V. Putin, volby, volební kampaň.

Annotation

This thesis is a study of election campaigns in Russia by the example of presidential election of V. Putin. In the theoretical part the main glossary is defined, then the status of a president in Russia according to the Constitution is described, and the results of the 2012 presidential election are given in the end. In conclusion, Putin's 2012 presidential campaign analysis is given.

Key words

Marketing, marketing campaign, presidential election, Russia, Vladimir Putin, election, election campaign.

Obsah

ÚVOD	8
1. TEORETICKÉ ZDŮVODNĚNÍ VOLEBNÍCH KAMPANÍ	10
1.1 Koncepce kampaň, volební a marketingová kampaň	10
1.2 Koncepce a úloha médií ve volební kampani	15
2. POSTAVENÍ RUSKÉHO PREZIDENTA V ÚSTAVNÍM SYSTÉMU RUSKÉ FEDERACE.....	19
2.1 Ústavní status prezidenta Ruské federace.....	19
2.2 Role prezidenta Ruské federace v systému orgánů státní moci.....	22
3. PŘEDSTAVA O OSOBNOSTI PREZIDENTA PUTINA	26
3.1 Putinova trojí osobnost	26
3.2 Kult osobnosti prezidenta Putina	27
4. STÁVAJÍCÍ STAV POPULARITY PUTINA JAKO PREZIDENTA	40
4.1 Analýza Putinovy společnosti.....	40
4.2 Výsledky voleb 2012	42
ZÁVĚR	48
Seznam použité literatury	50

ÚVOD

Aktualita výzkumu. Politologie jako věda o politických vztazích a politických procesech věnuje značnou pozornost studiu politických fenoménů, které mají dlouhou historii a hrají ve společnosti důležitou roli. V moderní společnosti jsou volby postupem, který zajišťuje účast občanů na formování zákonodárných, výkonných a soudních orgánů státu. S volbami je spojeno naplnění politických občanských práv. Volby jsou způsobem existence demokracie. Volby jsou způsobem formování státních orgánů a orgánů místní samosprávy pomocí hlasování. Velmi důležitým je průzkum volebních systémů rozšířených v moderní společnosti. Volební systém sám vytváří směr státní politiky a zároveň je i výsledkem této politiky.

Současný stav poznání tématu v literatuře. Teoretickým základem studia „strany moci“ jako součásti politického systému posloužila díla zahraničních i tuzemských odborníků. Ke studiu volebních systémů a voleb významně přispěli autoři jako E. Burke, J. S. Mill, T. Paine, J. Adams, J. Schumpeter, M. Ginzberg, S. Lipset, M. Rokkan, A. Campbell aj., kteří definovali hlavní přístupy ke studiu voleb.

Míra vědecké propracovanosti problematiky.

Na začátku stanovení procesu svobodných voleb v Rusku se badatelé potýkali s omezeností praxe používání PR kampaní a technologií v ruském volebním systému.

V posledních letech se v Rusku objevilo značné množství vědeckých děl, v nichž jsou rozebrány hlavní teoretické a praktické aspekty používání PR kampaní a technologií v podmínkách postsovětského Ruska. Významných výsledků ve studiu této a souvisejících oblastí dosáhli D. V. Olšanskij, T. V. Grintberg, N. P. Grišin a další. V dílech zmíněných autorů jsou dostatečně podrobně popsány teoretické základy takových směrů informačně politického vlivu v průběhu volební kampaně v Rusku, jako jsou metoda „piáru“, „černého piáru“, politická reklama.

Nepochybným úspěchem studií uvedených autorů je odůvodněné přesné koncepční rozlišení: volební kampaně, PR technologie, politická reklama atd.

Vědecká novota bakalářské práce spočívá v tom, že se jedná o jeden z pokusů o komplexní průzkum role a vývojových trendů politických PR kampaní na regionální úrovni. Neprobádaná oblast používání technologií politického PR ve volbách regionální úrovně často vytváří příležitosti a podmínky pro používání nelegitimních, destruktivních technologií.

Objekt výzkumu: Volební kampaň v Rusku, na příkladu prezidentských voleb z roku 2012.

Předmět výzkumu: volební systémy, volby, jejich charakteristika, specifické rysy voleb v Rusku.

Cíl výzkumu: přezkoumat volební systémy, jejich typy, provést rozbor rysů ruských voleb z roku 2012.

K dosažení tohoto cíle je třeba vyřešit tyto úkoly:

- určit definici a typy volebních systémů;
- rozebrat pojem, typy a funkce voleb;
- popsat ústavní ustanovení, jimiž se řídí činnost prezidenta Ruské federace;
- volby prezidenta Ruské federace v roce 2012
- provést analýzu hlavních výsledků prezidentských kampaní v Rusku v roce 2012.

Výzkumné metody. Při práci na tomto tématu byly použity institucionální, srovnávací, strukturálně funkcionální výzkumné metody.

Diplomová práce se skládá z úvodu, čtyř kapitol, závěru a seznamu použité literatury.

1. TEORETICKÉ ZDŮVODNĚNÍ VOLEBNÍCH KAMPAŇÍ

1.1 KONCEPCE KAMPAŇÍ, VOLEBNÍ A MARKETINGOVÁ KAMPAŇ

Jednou z nejdůležitějších a nejbohatších na technologie politických kampaní je volební kampaň, během níž o místa ve vládních strukturách bojují politické strany a jejich lídři. Legislativa Ruské federace definuje **volební kampaň** jako závěrečnou fázi volebního procesu voleb do určitého orgánu státní moci, tj. činnosti zaměřené na přípravu a průběh voleb prováděné v období ode dne jejich oficiálního vyhlášení do dne předložení volební komisí zprávy o vynaložení finančních prostředků. Je však známo, že v praxi **předvolební boj** začíná dlouho před oficiálním zahájením. Definujme jej jako soubor opatření zaměřených na dosažení konkrétním politikem nebo veřejně-politickou organizací určitých cílů podle volebních výsledků a **volební techniku** – jako způsob vedení volební kampaně.¹

Hlavními subjekty volební kampaně jsou kandidáti a politické strany, které usilují o příslušné mandáty nebo řeší jiné úkoly (zvýšení míry politického vlivu před blížícími se volbami, výměna voličských zdrojů za přístup ke zdrojům jiného druhu atd.). Zásadní role volebních komisí spočívá v zajištění právního prostoru volební kampaně a kontrole nad dodržováním právních předpisů stranami volební kampaně.²

Volební kampaň může být prezentována jako cílená interakce kandidáta nebo politické strany ucházejících se o mandát voličů s prvky sociálního prostředí, které mají rozhodující vliv na výsledky hlasování. Soubor takto vzniklých vzájemných vztahů tvoří pole volební strategie.³

Především se politik, kandidát vstupující do předvolebního boje musí umístit mezi politickou elitou – určit své místo v aktuálním křížení politických zájmů a obrazů. Za prvé, podporu významných politických postav potřebuje na jedné straně jako prostředek k přilákání dalších finančních, organizačních, administrativních zdrojů. Za

¹ Ústava Ruské federace ze dne 12. 12. 1993 (znění z 30. 12. 2008 č. 6-FKZ a z 30. 12. 2008 č. 7-FZK) // Rossijskaja gazeta, č. 7, 21. 1. 2009

² Federální zákon č. 19-FZ, o volbách prezidenta Ruské federace, ze dne 10. 1. 2003. In Sběrka zákonů Ruské federace, č. 2, čl. 171, 13. 1. 2003

³ Federální zákon č. 196-FZ, o změně některých zákonů Ruské federace v souvislosti se změnou funkčního období prezidenta Ruské federace a Státní dumy Federálního shromáždění Ruské federace, ze dne 19. 7. 2009 // Rossijskaja gazeta, č. 132, 21. 7. 2009

druhé, kandidát musí mít politickou image, která mu umožní zaujmout první příčku v konfiguraci adeptů na mandát, o nějž se kandidát uchází. Za třetí, demonstrace podpory politických „soupeřů v těžké váze“ pomáhá kandidátovi přesvědčit voliče o jeho schopnosti naplnit předvolební sliby. Za čtvrté, je třeba vzít v úvahu míru popularity těchto „soupeřů v těžké váze“ mezi obyvatelstvem a zejména těmi vrstvami, na jejichž podporu kandidát spoléhá. A za páté, jednotlivá řešení těchto problémů nesmí být ve vzájemném rozporu.⁴

Zaujetí určité pozice v celkovém množství politických institucí řeší obdobné problémy. Podpora stran navíc poskytuje kandidátovi dodatečný organizační zdroj. Z voličského hlediska má v Rusku podpora politické strany pro voliče menší význam než podpora lídra. Zásadní je podpora (nebo opozice) ze strany veřejných orgánů. Nicméně, ani stranickou podporu nelze podceňovat, a to zejména ve volbách do zastupitelských orgánů. Ve volbách na vedení úřadů výhodu může zaručit v některých případech demonstrace nadstranické pozice, v jiných – stranická příslušnost.⁵

Nezbytnost zaujmout správnou pozici v rámci průmyslové a finanční elity je spojena nejen s přirozenou potřebou kandidáta ve finanční podpoře ve volbách. Podpora významných průmyslníků a bankéřů je v závislosti na jejich pověsti schopna jak přilákat, tak i odpudit sympatie voličů. Navíc kandidát (nebo politická strana) nemůže si nebýt vědom toho, že pojem volného mandátu existuje pro voliče, nikoli pro sponzora.

Existují určité požadavky i na zaujetí pozice v celkovém počtu adeptů na příslušný mandát. Šance na zvolení vyžaduje od kandidáta, aby ho poznávali, odlišovali od ostatních kandidátů a aby rysy image prezentované voličům imponovaly většině z nich.⁶

⁴ Parlamentskaja gazeta, č. 8–9, 16. 1. 2003.Str. 10-20.

⁵ Federální zákon č. 51-FZ, o volbách poslanců Státní dumy Federálního shromáždění Ruské federace, ze dne 18. 5. 2005 (znění z 19. 7. 2009). In Parlamentskaja gazeta, č. 90–91, 24. 5. 2005

⁶ Garant – informačně právní systém

A koneckonců nejdůležitějším je zaujetí správné pozice ve struktuře elektorátu, za účelem čehož je prováděna jeho *segmentace*, tj. rozdělení do sociálních skupin dle demografického, profesního, územního faktorů, výše příjmů, politických preferencí, a vymezení těch skupin, jejichž podpora zajistí vítězství. Formování image musí naplňovat představy voličů. Způsoby zaujetí pozic v jiných oblastech přinejmenším nesmí být v rozporu s volebními úkoly.⁷

Navíc budování vztahů se všemi složkami prostředí není možné bez navázání s nimi účinných vztahů. Množina těchto vztahů tvoří informační prostor, jehož formování je jedním z hlavních úkolů řešených během volební kampaně. Je tvořen z médií, propagačních materiálů, klepů, služebních, důvěrných informací atd. Volba a povaha používání konkrétních komunikačních prostředků závisí na objektu informačního vlivu a konkrétní politické situaci.⁸

Způsoby zaujetí pozic, konfigurace a využívání informačního prostoru se vkládají do obsahu *strategie volební kampaně* jako souhrnu klíčových myšlenek, hlavního a vedlejšího tématu kampaně, tj. strategie, jejíž realizace je určena k zajištění dosažení cílů. Podle strategie se vytváří i *taktika volební kampaně* – hlavní směry a fáze, aktivity, struktura, časový harmonogram, řídicí struktura, jakož i soukromější plány – harmonogram činností volebního týmu, plán zatížení médií, monitorování nálad panujících ve společnosti, veřejných událostí, setkání s voliči atd.⁹

Obsah strategie závisí na cílech, které se mohou lišit:

- vítězství ve volbách, získání příslušného mandátu – „přirozený“ cíl volební kampaně;
- zdrcující vítězství – v případech, kdy obyčejné vítězství jednoduše nestačí;
- zvýšení povědomí a tvorba image (propagace) se zaměřením na blížící se volby;
- získání řečniště pro reklamní účely – k propagaci politických názorů, obchodní značky společnosti atd.;

⁷ Borisov, I. B. Časopis ruského práva, č. 4, duben 2002. Str 18-28.

⁸ Burenko, V. I. Politologie. Učebnice. Moskva: Nakladatelství Moskevská univerzita humanitních věd, 2004. ISBN 978-5-406-04142-0. Str 229-235.

⁹ Veděnějev, J. A. Volební právo a volební proces. Moskva: Norma, 1999. ISBN 5-89123-311-8. Str 27-35.

- demonstrace vlastního politického zdroje na podporu pozic v politických či finančních a průmyslových kruzích;

- poskytování politických služeb, prosazování v rámci strategie jiného kandidáta (politické strany), aby nedošlo k narušení voleb, za účelem přetažení hlasů od soupeřů zadavatelského kandidáta, vyzdvižení jeho předností, získání prostoru pro vystoupení na jeho podporu s následným případným odstoupením z kandidátky atd.

V každém z těchto případů se buduje vlastní strategie zaměřená na příslušný cíl. Přitom je „přirozený“ cíl volební kampaně spočívající ve vítězství ve volbách velmi často sledován menšinovým počtem jejích účastníků. Je důležité, aby ve strategii byl pochopen a zohledněn cíl každého z nich.

Podle logiky volebního procesu se buduje shodná logika volební kampaně. Obecně ji lze rozdělit na dvě části: *před* a *po* vyhlášení voleb.

První z nich, skrytá a obvykle nejdelší, je předběžnou, obvykle začíná přijetím budoucím oficiálním kandidátem (nebo politickou stranou) rozhodnutí o tom, že se bude ucházet o mandát. Zde jsou realizovány úkoly na zaujetí pozice v rámci politické a průmyslové a finanční elity, mezi politickými stranami, dochází k vytváření očekávání voličů a image budoucího kandidáta. Nejvlivnější strany a jejich lídři používají k tomuto účelu parlamentní řečníště, stávající prezidentí a guverněři – zdroje výkonné moci. Jejich oponenti zase disponují vlastními zdroji. Hlavní výhodou opozice je možnost kritizovat vládu za její skutečné a údajné chyby při absenci odpovědnosti za vládní rozhodnutí a jednání. V této fázi se boje vedou skrytě, zastřeně, bez přímé agitace. Přirovnáme-li volební kampaň k ledovci, první její část je ta, která je schovaná pod vodní hladinou.¹⁰

¹⁰ Veděnějev, J. A., Kňazev, S. D. Volební právní vztah: definice, politický a právní obsah a struktura // Časopis ruského práva, č. 10/11,1998. Str 12-18.

Viditelná, i když také jen zčásti, nadvodní část ledovce ztělesňuje druhou část volební kampaně, kdy vyhlášením voleb odstartuje oficiální volební kampaň. V této fázi do popředí vstupuje úkol zaměřený na vytvoření a propagaci pozitivní, splňující voličská očekávání image nabízeného „politického zboží“ – souhrnný obraz, portrét jedince nebo organizace vytvářený v povědomí veřejnosti. Součástí politiké image jsou osobnostní a sociální rysy lídrů a politických stran – biografické údaje, vzhled, politická váha, předvolební programová zaměření atd. Tuto část volební kampaně lze zase rozdělit do tří kvalitativně různých fází.

První fáze – navržení a přihlášení kandidátů. Hlavním cílem této fáze je nasbírat nezbytný počet podpisů na podporu potenciálního kandidáta, příprava podkladů k přihlášení kandidáta nebo politické strany, absolvování procesu přihlášení. V této fázi je mimořádně důležité zajistit splnění všech právních požadavků k vyloučení možnosti případného zamítnutí kandidaturu přihlásit či ji později soudně vyřadit. Zároveň je sběr podpisů dobrým „informačním důvodem“ k nepřímé agitaci. V této fázi dochází k vyčlenění hlavních adeptů na mandáty, finálnímu stanovení konfigurace volebního prostoru s následnou vhodnou úpravou strategie.¹¹

Po přihlášení startuje oficiální volební kampaň – začíná **druhá fáze**. V tomto období dochází k bezprostřednímu boji o hlasy, vedení přímé agitace. V této fázi se každá strana snaží prezentovat voličům takový obraz svého kandidáta, který v maximální možné míře odpovídá dosud vytvořeným představám, a vylíčit hlavní oponenty jako „antihrdiny“. Hlavním cílem této fáze je spojit v povědomí voličů jejich očekávání s imagí kandidáta (politické strany).

Třetí fáze je nejkratší, ale neméně důležitá – hlasování a sčítání hlasů. Hlavní cíl této fáze spočívá v provedení kontroly ve volebních místnostech a volebních komisích, bez čehož by veškerá předchozí úsilí mohla být vynaložena zbytečně.

¹¹ Vydrin, I. V. Ústav veřejných pozorovatelů za volbami vládních orgánů. Stát a právo, 1996, č. 6, str. 29–34.

Na tuto fázi se vztahuje zákaz volební agitace, i když zákonné způsoby k ovlivnění výsledků voleb přeci jen existují. Tak např. se využívá osobních kontaktů příznivců k zajištění účasti voličů: není nic pohoršujícího na tom, abychom zavolali kamarádovi a domluvili si schůzku u piva v místě konání voleb.

Dojde-li během hlasování nebo sčítání hlasů k odhalení hrubých porušení volebních předpisů, která by mohla významně ovlivnit výsledky voleb, připouští se ještě jedna, **čtvrtá fáze** – napadení výsledků voleb u soudu. V praxi se tato možnost uplatňuje jen velmi zřídka, včetně a kvůli absenci řádné kontroly týmů. V některých případech se však disponování doloženými důkazy o hrubém porušení používá k nátlaku na vítěze k získání určitých politických dividendů: při rozdělování funkcí, rozhodování atd. Z tohoto důvodu je nutné již na samém začátku oficiální volební kampaně zajistit jí náležitou právní podporu.

Volebních právo množství zemí, včetně Ruska, v mnoha případech připouští konání **druhého kola voleb**. Nezíská-li kandidát v prvním kole počet hlasů nezbytný k vítězství, odstartuje druhé kolo. Tak dochází k další fázi, která je rozdělena do dvou dílčích fází s úkoly druhé a třetí fázi hlavní kampaně. Je možná syntéza posledních dvou případů: druhé kolo a napadení výsledků voleb u soudu.¹²

Ve finále den po oficiálním jmenování do funkce nebo získání poslaneckého mandátu začne vítězi, ať se mu to líbí či nikoli, první, základní část nové volební kampaně.¹³

1.2 KONCEPCE A ÚLOHA MÉDIÍ VE VOLEBNÍ KAMPANI

Ačkoli volební předpisy zaručují kandidátům, volebním sdružením a blokům rovné podmínky přístupu k médiím, není záležitost skutečného zajištění rovných podmínek tykající se jak „placených“, tak i „oprávněných“ médií vůbec jednoduchá.

¹² Vydrin, I. V. Ústav veřejných pozorovatelů za volbami vládních orgánů. Stát a právo, 1996, č. 6, ISBN 978-5-91768-169-6. Str 29-34.

¹³ Kozlovová, I. J., Kutafin, O. E. Ústavní právo Ruska. Moskva: Jurist, 2003. ISBN 978-5-392-15462-3. Str 153.

Je nutno zdůraznit, že zákonodárce nepovažoval za nezbytné stanovit definice vysílacího času a prostoru v tisku, v důsledku čehož musí osoba, která se tímto právem řídí, spokojit se s jejich běžnou interpretací. Proto nelze vyloučit možnost vzniku sporů, například v souvislosti s kabelovou televizí a rozhlasem po drátě, na něž se tyto pojmy vůbec nevztahují.

Není třeba zapomínat ani na to, že kandidáti jsou oprávněni samostatně určovat formu a povahu své agitace prostřednictvím médií. Tím se otevírají možnosti pro umělé nafukování žebříčku v rámci formálně rovných kvót vysílacího času a prostorů v tisku. Tak volební kampaň riskuje, že se z ní ze soutěže politických programů a osobních předností adeptů, jakou by teoreticky i měla být, stane umělecká soutěž PR-technologií a politické reklamy. Voliči zde navíc hrají roli nikoliv diváků, a už vůbec ne členů poroty, nýbrž pokusných objektů proti své vůli podrobených do jisté míry nekalým experimentům.

S předvídaním tohoto vývoje událostí přijal Kongres ruských novinářů, který se sešel v Iževsku (Udmurtská republika) v září 1999, speciální Deklaraci na podporu čestných a svobodných voleb, v níž se uvádí zejména toto: „Novináři nemohou a nesmí nést odpovědnost za prohlášení kandidátů, volebních sdružení a bloků zveřejňovaných v médiích během volební kampaně, jež jsou v rozporu se zákonem. Jestliže zákon uděluje kandidátům, sdružením a blokům právo „samostatně určovat formu a povahu jejich agitace prostřednictvím médií“, ať také nesou odpovědnost za obsah předvolebních materiálů. Účelem je, mimo jiné, přimět vedení médií, aby si dala pozor na podílení se na skryté agitaci a zejména „kontragitaci“, které staví novináře do role obětních beránek předvolebních bojů.“

Ve snaze zaručit adeptům rovné podmínky zakazuje volební právní úprava, aby kandidáti využívali svého služebního postavení. Tento zákaz však z nějakého důvodu platí jen pro státní a obecní zaměstnance a novináře. Přihlášení kandidáti zaměstnaní v médiích musí být na dobu účasti ve volbách uvolněni ze svých pracovních povinností a nesmí se podílet na zviditelnění volební kampaně prostřednictvím jakýchkoliv médií. Navíc se na kandidáty, již jsou novináři, vztahuje zákaz podílení se na zviditelnění volební kampaně prostřednictvím *všech* médií. Ve výsledku jsou tito novinářští kandidáti diskriminováni a zbaveni na dobu volební kampaně svých profesních práv, přičemž porušení přihlášeným kandidátem těchto ustanovení vede ke zrušení rozhodnutí o přihlášení jeho kandidatury.¹⁴

Zákonodárcova logika je pochopitelná: novinář od začátku zaujímá zvýhodněné postavení, neboť má neustálý přístup ke sdělovacím prostředkům. Ale nemá náhodou v porovnání s novinářem mnohem větší volební možnosti „běžný oligarcha“, v jehož moci jsou jak finanční zdroje, tak i vlastní média? Nemají náhodou neustálý přístup k voličským hlavám hvězdy showbyznysu? Pouhé rozšíření okruhu osob, pro něž jsou stanovena určitá omezení, problém evidentně nevyřeší. Zdá se, že v samotné konstrukci instituce rovných podmínek jsou zakotveny určité organické vady, které bude zákonodárce muset zdolat.¹⁵

Zároveň jsou požadavky volebních předpisů týkající se nepřípustnosti využívání výhod vlastního služebního postavení v praxi otevřeně ignorovány jak novináři, tak i státními a obecními zaměstnanci. Například v době probíhající kampaně z roku 1999 ohledně voleb do Státní dumy volební události informačních programů veřejnoprávní televize ORT pravidelně komentoval televizní novinář A. Něvzorov, který kandidoval v jednom z jednomandátových volebních obvodů. Další kandidát, novinář A. Minkin neméně často vystupoval v novinách a programech NTV, čímž se fakticky podílel na zviditelnění volebního procesu.¹⁶

¹⁴ Minc, B. I. Volební proces a místní samospráva. Věstník Ruské ústřední volební komise, 1998, č. 9. ISSN 2073-8641. Str 37-40.

¹⁵ Postnikov, A. J. Volební právo Ruska. Moskva: Infra, 2000, str. 281-289. ISBN 978-5-862-25236-1

¹⁶ Jakušev, A. V. Teorie státu a práva (skripta). Moskva: Nakladatelství A-Prior, 2002. ISBN 5-7990-0231-8. Str 54-58.

Co se týče státních a obecních zaměstnanců, databáze nestátního projektu Informatika pro demokracii 2000+ eviduje informace o více než padesáti případech využívání jimi výhod vlastního služebního postavení zaznamenaných účastníky veřejného internetového monitoringu. Přitom kandidát úředník se zpravidla nepouští do přímého porušování zákona, nýbrž volí takové údery, jež jsou soupeři zasaženy jaksi ze strany, bez žádné přímé návaznosti na volby a ze zcela legitimních (na první pohled) důvodů.¹⁷

Proto zmíněná Deklarace na podporu čestných a svobodných voleb vyzývá četné státní a obecní orgány pověřené dozorem, kontrolou, regulací a licencováním, aby v průběhu volební kampaně projevovaly maximální zdrženlivost a nečinily vůči médiím podílejícím se na zviditelnění voleb žádná represivní opatření s výjimkou případů bezprostředního, skutečně existujícího a nevyhnutelného nebezpečí hrozícího životně důležitým veřejným zájmům. „Vyzýváme je, aby se v předmětné době zdržely rušení licencí, zapečetění redakčních prostor pod záminkou zajištění požární bezpečnosti či hygienických opatření, odpojení vysílačů atd. V každém případě musí být prevence nebo trest úměrné skutečně způsobené škodě. Nesmíme dovolit, aby se správní represe vůči médiím staly způsobem vedení předvolebního boje.“¹⁸

¹⁷ Volby poslanců Státní dumy Federálního shromáždění Ruské federace. Moskva: Celý svět, 2000. Str. 200-210.

¹⁸ Volby orgánů státní moci Ruské federace, orgánů státní moci a místní samosprávy subjektů Ruské federace (způsob přípravy a průběhu). Moskva: IRIS, 2000. Str 170-174.

2. POSTAVENÍ RUSKÉHO PREZIDENTA V ÚSTAVNÍM SYSTÉMU RUSKÉ FEDERACE

2.1 ÚSTAVNÍ STATUS PREZIDENTA RUSKÉ FEDERACE

Ruská ústava zakotvuje základní principy fungování systému vládních orgánů země. Státní moc v Ruské federaci vykonávána prezident Ruské federace, Federální shromáždění skládající se ze dvou komor – Státní dumy a Rady federace, vláda Ruské federace a soudy.¹⁹

Hlavou státu je prezident Ruské federace, jehož Ústava klade na první místo mezi federálními orgány státní moci. Funkce prezidenta Ruské federace byla založena v souladu s rozhodnutím referenda v dubnu 1991. Ruský prezident disponuje obrovskými pravomocemi, které uplatňuje samostatně a nezávisle na jiných vládních orgánech. Hlava státu nenese politickou odpovědnost před parlamentem.²⁰

Prezident Ruské federace je garantem Ústavy Ruské federace, lidských práv a svobod. Způsobem stanoveným Ústavou činí opatření k ochraně suverenity země, její nezávislosti a státní integrity, zajišťuje koordinované fungování a interakci orgánů státní moci. V této souvislosti má prezident tyto pravomoci:

- rušit rozhodnutí a nařízení vlády, jiné předpisy orgánů výkonné moci v případě jejich rozporu s Ústavou Ruské federace a federálními zákony;
- pozastavovat účinnost předpisů orgánů výkonné moci subjektů Ruské federace v případě rozporu těchto předpisů s Ústavou Ruské federace a federálními zákony a porušení lidských práv a svobod;
- obracet se na Ústavní soud Ruské federace s žádostí o posouzení souladu federálních zákonů, právních předpisů přijatých federálními orgány státní moci a vládními orgány subjektů Ruské federace s Ústavou Ruské federace;
- uplatňovat smířlivé postupy pro řešení sporů mezi orgány státní moci Ruské federace a jejími subjekty.

Ve skutečnosti prezident působí jako rozhodčí mezi různými vládními složkami, aniž by spadal do některého ze subsystémů státních orgánů (zákonodárného, výkonného či soudního).

¹⁹ Volební právo a volební proces v Ruské federaci. Učebnice pro vysoké školy. Krasnodar: KubGAU, 2015. ISBN 978-5-94672-951-2. Str. 150-155.

²⁰ Volební proces v Rusku a Evropě. Společná publikace Brockhaus – Jefron, 2001. ISBN 5-275-01402-3. Str. 50-60.

Prezident je volen na období 4 let občany Ruské federace na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním. Ruským prezidentem může být zvolen občan Ruské federace, který dosáhl věku 35 let, s trvalým bydlištěm v Rusku po dobu nejméně 10 let.²¹

Volby hlavy státu jsou podrobně upraveny ve federálním zákoně o volbách prezidenta Ruské federace.

Volby vyhlašuje Rada federace. Volebním dnem je první neděle v měsíci, v němž se konalo hlasování v minulých volbách. Kandidáti na funkci prezidenta mohou být navrženi skupinou voličů (nejméně 100), volebními sdruženími a volebními bloky. Pro přihlášení kandidáta Ústřední volební komisí je zapotřebí minimálně 1 milion podpisů voličů, přičemž na jeden subjekt Ruské federace nesmí připadnout více než 70 tisíc podpisů.

Prezidentem je zvolen kandidát, který obdržel nadpoloviční počet hlasů voličů, kteří se voleb zúčastnili. Nedojde-li v prvním kole voleb ke zvolení prezidentem žádného z kandidátů, konají se opakované volby ze dvou kandidátů, kteří obdrželi nejvyšší počet hlasů. Podle výsledků opakovaných voleb je do funkce prezidenta zvolen kandidát, který ve druhém kole získal vyšší počet voličských hlasů než jeho oponent.

Prezident Ruské federace se ujímá úřadu po uplynutí 4 let ode dne převzetí úřadu předchozím hlavou státu a v případě předčasných voleb – třicátý den ode dne oficiálního zveřejnění celkových volebních výsledků, a to složením slibu. Výkon pravomocí prezidenta Ruské federace končí dnem složení slibu nově zvoleným prezidentem.

K předčasnému ukončení pravomocí prezidenta Ruské federace může dojít v těchto případech:

- 1) dobrovolného vzdání se svého úřadu (abdikace);
- 2) přetrvávající neschopnosti vykonávat pravomoci, které mu přísluší, ze zdravotních důvodů (nicméně zákon, který by upravoval postup a kritéria uznání skutečnosti přetrvávající neschopnosti, dosud nebyl přijat);

²¹ Volební právo a volební proces v Ruské federaci. Učebnice pro vysoké školy. Krasnodar: KubGAU, 2015. ISBN 978-5-94672-951-2. Str. 110.

3) odstranění z funkce Radou federace na základě předloženého Státní dumou obvinění z velezrady nebo jiného závažného trestného činu potvrzeného závěrem Nejvyššího soudu o vykazání jednáním prezidenta známek trestné činnosti a závěrem Ústavního soudu o dodržení stanoveného postupu vznesení obvinění.

Pravomoci prezidenta jsou zakotveny ve čtvrté kapitole Ústavy. Lze je rozdělit do několika skupin.

1. Pravomoci prezidenta v zákonodárném procesu:

a) má právo zákonodárné iniciativy (může předkládat návrhy zákonů Státní dumě);

b) má právo veta (může odmítnout zákon);

c) podepisuje a zveřejňuje zákony;

d) vyhlašuje referendum;

e) vyhlašuje volby do Státní dumy jako jedné z komor nejvyššího zákonodárného orgánu a je ji oprávněn rozpustit (v případech a za podmínek stanovených Ústavou Ruské federace).²²

2. Pravomoci prezidenta ve formování jiných orgánů státní moci:

a) se souhlasem Státní dumy jmenuje předsedu vlády;

b) jmenuje na návrh předsedy vlády místopředsedy vlády a zástupce federálních ministrů;

c) rozhoduje o demisi vlády;

d) navrhuje Státní dumě kandidaturu na jmenování do funkce předsedy Centrální banky Ruské federace a předkládá Státní dumě otázku odvolání z funkce předsedy Centrální banky;

e) navrhuje Radě federace kandidatury na jmenování soudců Ústavního, Nejvyššího a Nejvyššího arbitrážního soudů Ruské federace, jakož i kandidaturu na Generálního prokurátora;

f) formuje a je hlavou Bezpečnostní rady Ruské federace;

g) formuje Kancelář prezidenta;

h) jmenuje a odvolává oprávněné zástupce prezidenta;

i) jmenuje a odvolává vrchní velitelství ozbrojených sil;

²² Minc, B. I. Volební proces a místní samospráva. Věstník Ruské ústřední volební komise, 1998, č. 9. ISSN 2073-8641. Str. 39-45.

j) po projednání s příslušnými výbory a komisemi komor Federálního shromáždění jmenuje a odvolává diplomatické zástupce Ruské federace v cizích státech a mezinárodních organizacích.

3. Pravomoci prezidenta v oblasti zahraniční politiky a mezinárodních vztahů:

- a) řídí zahraniční politiku Ruské federace;
- b) vede jednání a podepisuje mezinárodní smlouvy Ruské federace;
- c) podepisuje ratifikační listiny;
- d) přijímá pověření a odvolání akreditovaných diplomatických zástupců.

4. Pravomoci prezidenta v oblasti zajištění obrany a bezpečnosti státu:

- a) je vrchním velitelem ozbrojených sil;
- b) vyhláší na území Ruské federace nebo v jejích jednotlivých oblastech vojenský nebo nouzový stav s okamžitým oznámením této skutečnosti Radě federace a Státní dumě;
- c) schvaluje vojenskou doktrínu Ruské federace.

5. Pravomoci prezidenta v oblasti regulace právního postavení občanů:

- a) rozhoduje v záležitostech občanství Ruské federace a udělení politického azylu;
- b) uděluje státní vyznamenání Ruské federace, čestné, vyšší vojenské a vyšší speciální hodnosti;
- c) uděluje amnestii.

Prezident vydává usnesení a nařízení, která jsou závazná na celém území státu a nesmí být v rozporu s Ústavou Ruské federace a federálními zákony.²³

2.2 ROLE PREZIDENTA RUSKÉ FEDERACE V SYSTÉMU ORGÁNŮ STÁTNÍ MOCI

V rámci státu plní prezident reprezentativní funkci, která je spojena s jeho činností ve vzájemných vztazích se subjekty Ruské federace: republikami, kraji, oblastmi, městy, autonomní oblastí, autonomními obvody. Jedná se o soubor komplexních a mnohostranných vztahů s vlastními specifiky. Co se týče zastoupení

²³ Komentář k federálnímu zákonu o základních zárukách volebních práv a práva na účast v referendu občanů Ruské federace. Moskva, 2007. Str. 516.

prezidenta v mezinárodních vztazích, jde o velmi aktuální a důležitý aspekt. S tímto souvisí především růst ruského mezinárodního vlivu a prestiže.

Ústavní pravomoci prezidenta vyplývají s ohledem na stanovení hlavních směrů vnitřní politiky země z postavení prezidenta jako hlavy státu zajišťující koordinované fungování a interakci orgánů státní moci. Právní rámec této prezidentovy prerogativy určuje skutečnost, že hlavní směry státní politiky musí být v souladu s Ústavou a federálními zákony.²⁴

Přitom podle Ústavy prezident nestanoví celý soubor krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých cílů a úkolů v oblasti domácí politiky, nýbrž jen její hlavní směry. Jejich naplnění je jak bezprostředně na prezidentovi, tak i na federálních orgánech státní moci v rámci jejich pravomocí. Otázka míry direktivity ustanovení domácí politiky určovaných hlavou státu je neoddělitelně spojena s principem oddělení a samostatnosti zákonodárného, výkonného a soudního vládních odvětví.

Rezolutnost jednání prezidenta ve vedení domácí politiky se maximálně projevuje v jeho vztazích s vládou. Prezident má pravomoc určovat složení a činnost vlády. Jako hlava státu, vrchní velitel a předseda Rady bezpečnosti je prezident oprávněn předsedat zasedáním vlády, rozdávat příslušné příkazy vládě a federálním orgánům výkonné moci odpovědným za obranu, bezpečnost, vnitřní a zahraniční věci, prevenci nouzových situací a likvidaci následků přírodních katastrof. Prezident každoročně předkládá vládě rozpočet na příští rok.²⁵

Složitější a mnohostrannější je interakce hlavních ustanovení domácí politiky určovaných prezidentem vůči Federálnímu shromáždění. Stejně jako vláda, parlament hraje prezident aktivní roli při definování hlavních směrů domácí politiky: přijímá federální zákony, usnesení komor, prohlášení, deklarace.

²⁴ Volební proces v Rusku a Evropě. Společná publikace Brockhaus – Jefron, 2001. ISBN 5-275-01402-3. Str. 12-26.

²⁵ Sbírka zákonů Ruské federace, č. 2, čl. 171, 13. 1. 2003

Zásadní pozice hlavy státu v záležitostech domácí politiky se odráží v závěrech tykajících návrhů federálních ústavních zákonů a federálních zákonů, jakož i v dopisech s odmítnutím federálních zákonů. Prezident je oprávněn federální zákon přijatý komorami Federálního shromáždění odmítnout. K překonání prezidentského „veta“ musí komory hlasovat pro zákon znovu, ale kvalifikovanou většinou.

V rámci svých ústavně právních pravomocí určuje prezident hlavní směry domácí politiky také výkonem zákonodárných, organizačně řídicích činností vydáváním usnesení a nařízení. Stanovisko hlavy státu ve věci hlavních bodů státní politiky definuje základní listina, a to Prezidentovo sdělení Federálnímu shromáždění. Nezbytnost každoročního projevu prezidenta před Federálním shromážděním s předložením zpráv o situaci v zemi, hlavních směrech státní politiky je stanovena Ústavou.

Je zřejmé, že s ohledem na množství a důležitost funkcí a pravomocí svěřených prezidentovi Ústavou má prezident nepochybně vedoucí postavení v systému orgánů Ruské federace vykonávajících státní moc. Těmito orgány jsou podle čl. 11 Ústavy prezident Ruské federace, Federální shromáždění (Rada federace, Státní дума), vláda Ruské federace, soudy Ruské federace. Toto postavení prezidenta neomezuje samostatnost v jednání hlavních vládních orgánů Ruské federace, neboť prezidentské pravomoci jsou zaměřeny především na zajištění koordinované interakce všech ruských vládních odvětví, přísné dodržování Ústavy Ruské federace, ochranu lidských a občanských práv a svobod, ochranu státní suverenity.²⁶

Nutným předpokladem k dodržování lidských a občanských práv a svobod je stav, kdy všechny orgány státní moci plní své ústavní povinnosti v rámci svých pravomocí. Zabezpečení v zemi tohoto stavu je úkolem prezidenta, k čemuž mu Ústava udělila zvláštní pravomoci na zajištění koordinovaného fungování a interakce orgánů státní moci.²⁷

²⁶ Sbíрка zákonů Ruské federace, č. 24, čl. 2253, 2002; č. 30, čl. 3104, 2005; č. 29, čl. 3124–3125, 2006; č. 31, čl. 3427; č. 50, čl. 5303; č. 1, čl. 37, 2007; č. 18, čl. 2118

²⁷ Sbíрка zákonů Ruské federace, č. 2, čl. 171, 13. 1. 2003

Prezident je povinen usilovat, aby byly Ústava a právní předpisy federálních subjektů v plném souladu s Ústavou země, federálními zákony, úkoly na zajištění a ochranu lidských a občanských práv a svobod. V opačném případě je prezident oprávněn vymáhat na kterémkoliv federálním vládním orgánu nebo vládním orgánu subjektu federace dodržování lidských a občanských práv a svobod a v případě jejich porušení požadovat obnovení porušených práv v plném rozsahu. V tomto případě je prezident oprávněn uplatnit i ta nejradikálnější opatření, včetně donucovacích.

Ústavní pravomoci garanta lidských a občanských práv a svobod uplatňuje prezident využíváním svého práva zákonodárné iniciativy. Dále vydává nařízení na ochranu právního postavení jednotlivce jako celku a jednotlivých skupin obyvatelstva, jakož i nařízení na poskytnutí občanům úplné škály osobních, politických a sociálně-ekonomických práv.²⁸

Prezidentskou moc vymezuje Ústava. Mnoho Rusů vnímá prezidentovy povinnosti týkající se zajištění dodržování Ústavy, lidských a občanských práv a svobod ve velmi širokém pojetí. Často adresují prezidentovi své stížnosti například na rozhodnutí policejních orgánů, či dokonce soudů. Prezident však není s ohledem na ústavní princip rozdělení moci oprávněn nahrazovat funkce a pravomoci těchto orgánů. Obecný rámec prezidentových pravomocí vychází ze zásady rozdělení moci a požadavku Ústavy, podle něhož prezidentova usnesení a nařízení nesmí být v rozporu s Ústavou a federálními zákony.²⁹

²⁸ Usnesení Ruské ústřední volební komise č. 7/46-II, o jednacím řádě Ruské ústřední volební komise, ze dne 28. 6. 1995 (znění z 2. 12. 2009)

²⁹ KonzultantPlus – informačně právní systém

3. PŘEDSTAVA O OSOBNOSTI PREZIDENTA PUTINA

3.1 PUTINOVA TROJÍ OSOBNOST

Kult Putinovy osobnosti je politickým klišé používaným v politickém a mediálním prostředí k popisu povahy politického a sociologického obrazu Vladimira Putina dle analogie s představami o kultu osobnosti jiných hlav autoritářských zemí. Průzkumy veřejného mínění ukazují, že na otázku o existenci takového kultu Rusové odpovídají různě, přičemž většinou se domnívají, že žádný není.³⁰

Již v roce 2001, pouze jeden rok po ujetí se Putinem úřadu, vyjádřila zpravodajská agentura BBC názor o začínající tendenci k vývoji kultu Putinovy osobnosti. Jako argument zveřejnila agentura krátký popis televizní reportáže kanálu TV-6, v níž se vyprávělo o široké nabídce Putinových portrétů v podchodu moskevské stanice metra Park kultury a o tom, že pořízení tohoto portrétu je považováno za „projev dobrého vkusu“. Navíc BBC odkázala na analytický materiál Všeobecných novin (Obščaja gazeta), v němž byl představen názor, že laskavé pocity vůči Putinovi mohou být způsobeny touhou obyvatelstva zachovat si vlastní důstojnost¹¹. Téhož roku věnovaly italské noviny Corriere della Sera projevům kultu osobnosti samostatné vydání.³¹

Jako projev určitých prvků kultu politikovy osobnosti poukazuje britský politolog Richard Sakwa na populární tradici vyvěšování ve všech kancelářích prezidentského úřadu a v řadě vládních úřadů Putina portrétu.

V říjnu 2007 objevil kult Putinovy osobnosti ve svém vystoupení na tiskové konferenci pro ruská regionální média běloruský prezident Alexandr Lukašenko. Po zhlédnutí některých epizod z nedávného sjezdu strany Jednotné Rusko Lukašenka podle jeho slov znepokojilo, že by Rusko mohlo sklouznout do sovětského období „kdy každý vyskakoval a vykřikoval „Sláva KSSS!“

³⁰Parlamentní noviny, č. 8–9, 16. 1. 2003

³¹Burenko, V. I. Politologie. Učebnice. Moskva. Nakladatelství Moskevská univerzita humanitních věd, 2004. ISBN 978-5-406-04142-0. Str 2010-2015.

Agentura BBC v přehledu britského tisku za listopad 2011 rovněž vytvořila paralelu mezi stylem vládnutí premiérministra a sovětským režimem a stávající situaci nazvala „neosovětským kultem osobnosti“^[6]. Německý list Die Welt poznamenal ve vydání z roku 2014, že kult Putinovy osobnosti začal růst *se začátkem krize na Ukrajině a především s připojením Krymu*.³²

Někteří ruští politici existenci tohoto kultu popírají. Například Sergej Mironov v roce 2007 v odpovědi na otázky Marianny Maximovské konstatoval, že Putin nepřipustí vznik kultu své osobnosti: „Nejde o kult osobnosti, i když někteří už blbnou. I to je pravda. A právě to něco, co začíná blbnout a co Vladimir Putin kdysi pojmenoval arogantní kastou byrokratů, stejně snadno zítra zapřísahá někomu jinému. Protože to něco, ty byrokraty nejvíce znepokojuje jejich vlastní pozice, nikoliv problémy či život v zemi, nikoliv budoucnost státu.“³³

Právnický Pavel Astachov stojící v čele hnutí Za Putina řekl v reakci na obvinění ze strany opozice z toho, že se v zemi vytváří kult Putinovy osobnosti, toto: „O kult osobnosti se jedná, když lidé děkují vůdci za to, že slunce vychází, děti rostou a usmívají se, život se stal lepší a veselejší. Ale my nevychvalujeme člověka, dokonce ani jeho směr, ale tvrdíme, že chyb a problémů je spousta. Říkáme: „Pojďme se střízlivě podívat na klady a zápory.“ Jako právník vidím, že kladů je mnohem více. Ale na existujících záporech je třeba pracovat. To jsou ty vyhlídky, které máme, abychom na nich pracovali.“

Putin podle vlastních slov nesouhlasí s existencí kultu jeho osobnosti a své srovnání se Stalinem považuje za nevhodné. Podle Putinova vyjádření na setkání s představiteli západních médií by obyvatelstvo Ruska nepřipustilo obdobné zneužívání moci.

3.2 KULT OSOBNOSTI PREZIDENTA PUTINA

Život se s Putinem mnohdy nemazlil, proto k němu prezident pociťuje nekonečný vztek.

³² Vydrin, I. V. Volební právo Ruské federace. Moskva, 2009. ISBN 978-5-468-00283-4. Str. 220.

³³ Kozlovová, I. J., Kutafin, O. E. Ústavní právo Ruska. Moskva: Jurist, 2003. ISBN 978-5-392-15462-3. Str. 153.

V hloubi jeho duše zasedla touha se pomstít, a to všem, kdo byl úspěšnější. Výrazné, realizované osobnosti jej opravdu štvou, vyvolávají v něm pečlivě ukrývané záchvaty zuřivosti. Zde je hluboko zakotvena příčina pronásledování Andreje Makareviče. Stejně tak z obdobných důvodů nemusel Michaila Chodorkovského, který jako osobnost zjevně výhodně vynikal oproti mdlému, strnulému až zkamenělému, věčně pózujícím ruskému prezidentovi. Historie opakuje v podobě Putina svůj začarovaný kruh. Stalin nenáviděl výrazného Lva Trockého, úspěšní intelektuálové Maxim Gorkij a Sergej Kirov ho jednoduše vyváděli z míry (výsledky známe). Adolf Hitler nesnášel silné, výrazné osobnosti. Pronásledování Remarqua, Fromma, Einsteina byla především snahou zbavit se jedinců, kteří mohli denně zastiňovat mdlý obraz samotného Führera.

Zvrácené vnímání světa se u Putina vytvořilo v dětství a dospívání, kdy měl vážné problémy v komunikaci s vrstevníky, a pevně zakotvilo po absolvování Andropovovy Krasnoznamenné vysoké školy, kde připravovali kádry pro rozvědku. Znalci životní cesty vůdce nového, agresivního Ruska zdůrazňují poměrně zajímavou skutečnost: Putina údajně nepřijali do všemocné První hlavní správy KGB, ale poslali zpět do Leningradské správy KGB, dokonce s přeřazením na nižší funkci. Ať tak či onak budoucího prezidenta od útlého věku pronásledoval zrudlý stín asociálnosti. A z něj logicky vyplývající komplex méněcennosti. V návaznosti si připomeňme, že stranění se lidí, děsivá uzavřenost byly vlastní řadě ničitelů. Například Hitlerovi a Stalinovi. Navíc podle Festa „sociální neúcta byla pro Hitlera mnohem tíživější než sociální bída, a když už ho popadalo zoufalství, netrpěl kvůli nepořádku panujícím ve světě, ale z nedostatečné úlohy, která mu byla nadělena osudem“. Jinými slovy, nenaplněné ambice tyto lidi vždy nesnesitelně dráždily.³⁴

³⁴ Jakušev, A. V. Teorie státu a práva (skripta). Moskva: Nakladatelství A-Prior, 2002. ISBN 5-7990-0231-8. Str. 20-28.

Putina od dětství skrz naskrz šíří utkvělá touha po uznání. Tato myšlenka se stala dominujícím faktorem organizace jeho života s neměnným zaměřením se na sebe sama. Pro vlastní uznání jsou tito lidé schopni všeho – od drobných podvodů do grandiózních destrukcí. Říká se, že Putin opsal 16 stran své diplomové práce. Ovšem to by bylo to nejmenší a nejnevinnější jím spáchané zlo. Tak např. Hitler nosil na prsou Železný kříž I. třídy, který, jak se ukázalo, mu nikdy nebyl udělen. Samovolné přivlastnění ze strany tvůrce Třetí říše badatelé pojmenovali „studiem podle citací“. Stalin, který nikdy nesloužil v armádě v důsledku vysychání ruky, se bez ostychu povýšil do hodnosti generalissima. Ale brožuru O základech leninismu, kde se poprvé uvedl jako hlavní Leninův následovatel, Stalin fakticky „vyrval“ od F. Ksenofontova, kterého pak zničil. Všichni si činí nároky na roli reformátorů a myslitelů. Co se dá říct na to, že Saddám Husajn donutil své oficiální životopisce, aby prohlašovali, že kořeny jeho rodinného klanu vedou k Imámu Alímu, zeťovi proroka Mohameda. Navíc šířil vlastní interpretaci koránu. Stejně tak se i „člověk s nelehkou minulostí,“ kremlevský tajný agent obklopil dokonale vypilovanými legendami. Ale to jsou všechno maličkosti, i když je pravda, že se rozvíjejí po boku mnohem závažnějších činů.³⁵

Touha po uznání se může stát nebezpečným stimulem. Saddám Husajn tak k dosažení nebývalého majestátu obsazoval Kuvajt, rozpoutával války s Íránem, kdy za osm let přivedl zemi do zkázy a hladu. Obsazení Putinem Krymu má stejnou motivaci – ukázat celému světu svou sílu, zapsat se do historie, i když v roli Hérostrata. Není pochyb, že Putin nezaváhá před rozpoutáním bratrovražedné války. Ti, kdo procházeli životem bez žádných omezení, zničili miliony. Stalin a Hitler jsou samozřejmě na prvním místě.

³⁵ Postnikov, A. J. Volební právo Ruska. Moskva: Infra, 2000. ISBN 978-5-862-25236-1. Str. 151-158.

„Mstivý, osamělý a vadnoucí“, to jsou nejčastější přívlastky těch, kteří popisují Putinovu osobnost. „Člověk s úzkým světonázorem představitele tajné služby“, „ubližovaný muž v pancéřované slupce“, tak zní stále se opakující rysy. Traduje se, že od dětství byl outsiderem a celou dobu se honí za svou šancí.

Všechny Putinovy kroky vypadají jako náhrada za slabost osobnosti. Nasedá do stíhačky, protože není schopen rozhodnutí na záchranu námořníků Kursku. O mnoho let později jede do Rusy anektovaného Krymu, údajně k demonstraci triumfu, ve skutečnosti však, aby skryl zklamání z izolace a neschopnosti získat úctu a majestát, po nichž práhne.

Posedlí lidé jsou připraveni na cokoliv. Nero se kochal pohledem na hořící Řím jásaže, že jeho jméno bude spojeno s epochálním spáleništěm na místě Věčného města. Saddámová invaze do Kuvajtu a ničivé nájezdy na Kurdy a šíity přinesly kolem statisíců mrtvých. Putin podle jeho zastánců svou hranici zatím nepřekročil. Možná. Ale Rusko není ani Irák, ani Srbsko. Ve svých rukou má Putin jaderné tlačítko (starý sluha kremlevského vůdce Sergej Lavrov o něm již připomněl). Znepokojujícím je to, jak někteří badatelé skutečné povahy výbuchů bytových domů v Rusku přišli na množství rozporů ve vysvětleních a interpretacích vysoce postavených ruských úředníků ve věci odhaleného teroristického útoku v Rjazani. Někteří přímo ukazují: výbuchy se připravovali s požehnáním FSB. A je-li tomu tak, pak ani Patrušev, ani nikdo jiný nemohl uskutečňovat tyto vražedné nápady bez vědomí pána Kremlu.

Podle Alexandra Litviněnka, autora řady skandálních materiálů o Putinovi, FSB se snažila vyhodit do vzduchu dům právě v Rjazani kvůli tomu, že rjazanská výsadková divize bojuje v Čečensku a její jednotky se tam co nevidět chystali zahájit operaci.

„Na jedné straně připravovali výbuch, aby poukázali na existenci čečenského terorismu, na straně druhé, aby poštvali výsadkáře na Čečence, rozpálili v nich touhu po pomstě.“ Je-li to pravda, pak používané metody odpovídají technikám „pláště a dýky“. Mimochodem, bývalá manželka Aleksandra Litviněnka je přesvědčena, že za otrávením jejího manžela v roce 2006 radioaktivním poloniem nestojí nikdo jiný než ruské bezpečnostní složky.³⁶

To, že vytvoření nepřítele je technologií, není žádné tajemství. Ruský vládce neustále vytváří pro zemi zahraniční nepřátele. Důvod je dávno odhalen a popsán: odvrácení pozornosti od vnitřních problémů země a většiny Rusů žijících, mírně řečeno, za hranicí blahobytu. Ale nejen kvůli tomu. Také kvůli vlastnímu povznesení a přesvědčení. Po vystlání cesty do Čečenska mrtvolami ruských vojáků a důstojníků se šikovný petrohradský rodák snaží vypracovat trasy nových křížových výprav.³⁷

Kdo se domnívá, že Putin se bojí mezinárodní izolace a přísných ekonomických sankcí, je příliš naivní. Není citlivý na bolest. A lidé jsou mu ..., když se jedná o výstavbu monumentu, co je komu po lidech. Pán Kremlu si na podporu vybral lidi v uniformách, vývojáře a tvůrce vražedných nástrojů. To je pro něj bezpečnější. Jen počet zaměstnanců FSB v Rusku přesahuje 200 tisíc, více než celá ukrajinská armáda. Dokonce vznikl termín „putinismus“ označující stav v zemi, jejíž všechna vládní odvětví jsou protkána složkami tajné služby. Agent na ruském trůně se obklopil generály čekisty, disciplinovanými věrnými poddanými. Slouží mu i věda, i média, i zástup kronikářů, i sociologické služby, i prodejní režiséři, i „hvězdy“ televizních seriálů. Ale ani je nepřivádí do rozpaku, když se ten podivný drobný muž lačně snaží překonat zemskou gravitaci. Jednou jako spolucestující ve stíhačce, jindy vznášením se v oblacích po boku ptáků. Co už, Hitler se také prohlašoval jednou za „umělce“, jindy za „architekta“ či „spisovatele“...

³⁶ Vešňakov, A. A. Organizace a způsob hlasování, sčítání hlasů. Určení volebních výsledků a jejich zveřejnění // Volební právo a volební proces v Ruské federaci: Učebnice pro vysoké školy / Odp. red. Ivančenko A. V.; vědecká redakce Veděnějev J. A., Lysenko V. I. Moskva: Nakladatelství Norma, 1999. Str. 390–408

³⁷ Postnikov, A. J. Volební právo Ruska. Moskva: Infra, 2000. ISBN 978-5-862-25236-1. Str. 81-90.

V roce 1996, několik měsíců po porážce Sobčaka ve volbách, se Putin přesunul do Moskvy, kde zastával pozice v prezidentské kanceláři Borise Jelcina. Někteří zahraniční pozorovatelé považují za neznámé důvody úspěšné kariéry Putina v prezidentské kanceláři, nicméně, začátek moskevské kariéry Putina obvykle spojují s protekcí, kterou mu poskytl Anatolij Čubajs.

Od srpna 1996 byl Putin náměstkem vedoucího prezidentské kanceláře Ruské federace Pavla Borodina. Na této pozici se zabýval právními a zahraničními záležitostmi, zejména otázkami bývalého majetku Ministerstva zahraničně-ekonomických vztahů v jiných zemích.

25. března 1997 se Putin stal náměstkem vedoucího prezidentské kanceláře a vedoucím Hlavního kontrolního úřadu (HKÚ) prezidenta. Na této pozici vyměnil dalšího zástupce „petrohradského týmu Čubajse“, ještě jednoho bývalého námětky Sobčaka – Alekseje Kudrina, který byl jmenován náměstkem ministra financí. Nové jmenování Putina souvisí s doporučením, které mu dal Kudrin a správnost tohoto mínění potvrzoval sám Putin. Jedním z důvodů proč vedoucí kanceláře, zeť Jelcina Valentin Jumašev, podpořil Putinovu kandidaturu, byla oddanost, kterou Putin prodemonstroval ve vztahu k bývalému šefovi – Sobčakovi, a to, že Putin nebyl nadměrně politizovaný.

Když mluvil o plánech na novém místě, Putin oznámil, že se blíží kontroly různých státních organizací, přirozených monopolů, ozbrojených sil a vojensko-průmyslového komplexu, které mají za cíl odhalovat zneužívání a, mimo jiné, zlepšit situaci v oblasti fiskální politiky země. Putin zdůrazňoval, že činnost HKÚ má poradní charakter a údaje o zjištěných přestupcích se budou předávat Generální prokuratuře (Vrchnímu státnímu zastupitelství), a samotné kontroly by měly být prováděny ve spolupráci s Generální prokuraturou a dalšími orgány činnými v trestním řízení.

Základním směrem, kterým se pod vedením Putina HKÚ vydal, byl boj s neúčelovým využíváním rozpočtových prostředků v regionech země a ve federálním centru. První dokument, který Putin coby vedoucí HKÚ podepsal, bylo nařízení o zahájení kontrol v této oblasti.

V červnu 1997 přestal Putin vykonávat povinnosti předsedy dozorčí rady Novin Petrohradské listy a.s. a 19. září 1997 se stal členem Meziresortní komise Rady bezpečnosti RF pro ekonomickou bezpečnost.

V květnu 1998 došlo v kanceláři prezidenta Jelcina k velkým personálním změnám. 25. května byl Putin jmenován náměstkem vedoucího prezidentské kanceláře, odpovědným za regionální politiku. Na rozdíl od své předchůdkyně – mnoholeté spojenkyně Jelcina Viktorie Mitiné, byl Putin jmenován prvním náměstkem vedoucího prezidentské kanceláře.

Říkalo se, že v důsledku personálních změn došlo k významnému posílení pozice vedoucího prezidentské kanceláře Jumaševa. Putin, který byl považován za jednoho ze členů „petrohradského týmu“ Čubajse (v této souvislosti mu dokonce na konci roku 1997 předpovídali brzký konec kariéry), byl podle pozorovatelů schopen výrazně posílit svůj vliv v prezidentské kanceláři a úspěšně spolupracovat s Jumaševem. Některé zprávy v tisku tvrdily, že se Putin taktéž udrží ve vedení Hlavního kontrolního úřadu, na základě čehož byl vyvozován závěr o bezprecedentním rozšíření jeho pravomocí. Putin ale vykonával své dvě pozice pouze krátce – 1. června ho na pozici vedoucího HKÚ nahradil generálporučík státní bezpečnosti Nikolaj Patrušev, také původem z Petrohradu. Putin později řekl, že práce s otázkami regionální politiky byla nejzajímavější, zatímco v době vedení HKÚ, podle jeho slov, dokonce přemýšlel o odchodu z funkce.

Odvolání Mitiné a jmenování na její místo Putina bylo spojováno s přáním prezidentské kanceláře zavést přísnou kontrolu regionálního vedení (zejména v souvislosti s přípravami k volbám v roce 2000) – Mitina nebyla podle pozorovatelů schopna tento úkol zvládnout.

Očekávalo se, že práce Putina, který ještě na předcházející pozici navázal kontakty s vedením regionů a pochopil pomocí čeho na ně působit, bude efektivnější. Panovalo mínění, že k posílení kontroly Putina nad regiony přispěje vyhláška, kterou 25. května podepsal Jelcin, týkající se zřízení regionálních rad federálních orgánů výkonné moci. Za cíl inovace bylo považováno zajištění jasné koordinace činnosti federálních úřadů v regionech a omezení tlaku na ně ze strany regionální moci.

4. června, během své první tiskové konference na nové pozici, Putin sdělil, že vedení země bude věnovat zvýšenou pozornost regionální politice, kontrolám plnění prezidentských pokynů, předpisů a vyhlášek, ale není potřeba očekávat „utahování opasků“. Putin také hovořil o výsledcích své práce na pozici vedoucího HKÚ – zjištěných problémech (zejména v podobě neúčelového využívání rozpočtových prostředků) a zahájených trestních stíháních. Mimo jiné Putin poukázal na problémy, zjištěné ve financích společnosti Rosvooruzenije a pokračující kontroly této organizace. Následně novináři spojovali tuto kontrolu s intrikami proti řediteli společnosti Rosvooruzenije Evgeniji Anaňjevovi, který byl nakonec odvolán.

15. července 1998 Putin nahradil Sergeje Šachraje na pozici vedoucího Komise prezidenta RF pro přípravu smluv o vymezení pravomocí mezi federálními orgány státní moci a orgány státní moci subjektů Ruské federace.

Během svého krátkého působení ve funkci kurátora regionů se Putin mj. musel vypořádat se složitými vztahy mezi Osetijí a Inguškem. Existuje mínění, že Putin se zúčastnil tohoto procesu, protože ho Jelcin již připravoval na novou pozici – ředitele FSB (Federální bezpečnostní služby). Taktéž panovalo mínění, že samo jmenování Putina prvním náměstkem vedoucího prezidentské kanceláře bylo uděláno s „dlouhodobým záměrem“ jmenování ředitelem FSB.

Tehdejší ředitel služby Nikolaj Kovaljov měl vážné nedostatky v práci, a jeho odvolání bylo považováno za naprosto předvídatelné. O Putinovi hovořili jako o jeho možném nástupci už v červnu 1998. Nicméně, sám Putin tvrdil, že jeho nové jmenování bylo pro něj překvapením.

Pozorovatelé si všímají toho, že během práce v prezidentské kanceláři byl Putin „neviditelným“, kuloárním činitelem, a je možné, že právě „píle a skromnost“ Putina mu pomohly získat přízeň prezidenta a jeho okolí. Ať je to jak chce, na konci července 1998 se Putin ujal vedení Federální bezpečnostní služby (FSB). Na jedné straně byla důvodem jmenování loajalita Putina vůči prezidentskému okolí, a skutečnost, že jeho politické sklony byly dobře známé a nevyvolávaly žádné obavy. Na druhé straně pozorovatelé poznamenávali, že navzdory mnoha kontaktům v establishmentu země (především s Čubajsem), Putin – dostatečně nezávislá a samostatná osobnost.

27. července premiér Sergej Kirijenko představil nového ředitele vedení FSB a ocharakterizoval Putina jako člověka, který má zkušenosti v oblasti bezpečnostních služeb a boje proti hospodářské kriminalitě. Putin ve svém projevu řekl, že se do FSB vrací jako „do rodného domu“ a je zacílen na velmi konstruktivní práci. Nicméně, v knize „Z první ruky“ vzpomínal, že ze svého jmenování nebyl nadšený.

Když budeme věřit sdělení z médií, pak Putinovo jmenování bylo přijato bez nadšení i mnohými zaměstnanci FSB – díky jeho nízké hodnotě z pohledu ředitele služby (podplukovník v záloze) a z důvodu jeho předcházejícího působení v KGB – Putin nebyl v kontrarozvědce, ale pracoval ve službách vnější rozvědky. Podle další verze přijali ve FSB jmenování nového ředitele spíše lhostejně, což může být spojováno s fámami o tom, že Putin bude brzo nahrazen. Předseda Bezpečnostního výboru Státní dumy komunista Viktor Iljuchin řekl o jmenování Putina namísto Kovaljova, že bylo „neočekávané a naprosto nerovnocenné“ a vysvětlil to nedůvěrou prezidenta k bezpečnostním složkám.

Existovala verze, podle které pojal Kreml podezření, že Kovaljov div ne připravoval spiknutí, podobné spiknutí z roku 1991; proto ho údajně vyměnili na „smírnějšího“ Putina.

Podle mnoha novinářů bylo Putinovo jmenování motivováno snahou Jelcina docílit větší podpory bezpečnostních služeb a bylo příslibem začátku „všudypřítomného a neskrývaného politické špehování“. Oficiálně měl Putin za úkol posílit boj proti hospodářské kriminalitě, ale za skutečný důvod bývá považováno zajištění znovuzvolení Jelcina na třetí volební období, nebo v případě neúčasti prezidenta ve volbách, úspěšné předání moci jeho nástupci. Zde mohly klíčovou roli hrát zkušenosti Putina ve vnitropolitických a ekonomických otázkách, které zdůraznil ve svém projevu Kirijenko.

Putin měl za úkol reformovat FSB a výrazně snížit jeho centrální aparát (ze 6 na 4 tisíce lidí). Pracovníci centrálního aparátu očekávali připravované personální změny s obavami. Někteří z nich, aniž by čekali na masivní propouštění, odcházeli sami. Mnozí byli přesvědčeni, že na klíčové pozice budou dosazeni lidi z Petrohradu. A skutečně, pozice ve vedení FSB získali generálové Viktor Čerkesov, Sergej Ivanov, Alexandr Grigorjev, bývalí kolegové Putina z Leningradu, a v říjnu 1998 se náměstkem Putina stal Nikolaj Patrušev.

Brzy po svém jmenování poskytl Putin rozhovor novinám Kommersant. Tvrdil, že nedojde k významným změnám v počtu zaměstnanců FSB. Jako prioritní oblast práce specifikoval ekonomickou bezpečnost, hovořil také o významu čelení zahraničním zpravodajským službám, rozvoji počítačového výzkumu a zdokonalování antiteroristických speciálních složek. Putin taktéž nepodpořil myšlenku ministra vnitra Sergeje Stěpašina o nutnosti sloučit Ministerstvo vnitra a FSB.

V interwiew Putina byla vzpomenua záležitost Anatolije Sobčaka, který se nacházel „v exilu“ ve Francii. Podle ředitele FSB v té době nic nebránilo návratu Sobčaka do Ruska. Novináři si všimli toho, že Sobčak, který byl vyšetřován, byl jediný, kdo veřejně podpořil jmenování Putina ředitelem FSB. Sobčak a jeho žena Ljudmila Narusova pravděpodobně očekávali, že se Putinovi podaří úspěšně ukončit řízení proti bývalému starostovi. Sobčak tvrdil, že jeho stíhání je možná provokací proti jeho „odchovanci“. Narusova rovněž uvedla, že členové vyšetřovací skupiny Generální prokuratury, zabývající se řízením proti jejímu manželovi, jsou spojeni s podsvětím a údaje o tom jí prý předal sám Putin. Putin však prohlásil, že žádné takové informace jeho úřad nemá. Šušovalo se, že odlet Sobčaka do Francie zorganizoval Putin, ale on sám to popřel. Podle novinářů byly kontakty se Sobčakem vážnou hrozbou pro Putinovu pověst a musel se bránit proti nepříjemným otázkám, týkajícím se bývalého starosty. Na počátku roku 2000, krátce před smrtí Sobčaka, Putin v rozhovoru uvedl, že pronásledování Sobčaka bylo iniciováno Alexandrem Koržakovem a Olegem Soskovcem a že proti bývalému starostovi „hráli velice nečistou hru“.

V září 1998 se Putin zúčastnil zasedání rady hlav bezpečnostních složek a speciálních služeb zemí SNS v Kyrgyzstánu. Setkání bylo věnováno boji proti terorismu a náboženskému extremismu.

Jedním ze směrů práce Putina bylo protipůsobení vůči současnému trendu, kdy starosta Moskvy Jurij Lužkov a guvernér Petrohradu Jakovlev, měli stále větší vliv na regionální ředitele FSB.

V listopadu 1998, během svého projevu ve Státní dumě, Putin informoval o skutečnostech korupce v různých státních orgánech a o přijatých v této souvislosti opatřeních: zahájení trestního stíhání pracovníků Goskomstatu (Výboru pro státní statistiku), Státní investiční korporace, Moskevské investiční banky a dalších struktur. Ředitel FSB řekl: „Uděláme všechno pro to, aby byly do lůna státu navraceny ty zdroje, ty objekty státního vlastnictví, které musí státu patřit“.

Coby ředitel FSB se Putin zabýval celou řadou velkých případů. V poli jeho působnosti se objevil skandál kolem antisemitských řečí poslance Státní dumy Alberta Makašova. V listopadu 1998 žádal Putin Generální prokuraturu, aby zbavila Makašova poslanecké imunity. Putin tvrdil, že je nutné nejen dohnat k odpovědnosti Makašova, ale i zákonodárně stanovit mechanismus zamezování činnosti extremistických politických organizací. V prosinci 1998 se Putin stal členem opatrovnické rady Mezinárodního fondu ochrany proti diskriminaci. Ředitel FSB se osobně podílel na vyšetřování závažného korupčního skandálu ve Sverdlovské oblasti, který propukl začátkem roku 1999 kolem vazeb mezi Hlavním úřadem vnitra Jekatěrinburgu a organizovaným zločinem. Účastnil se vyšetřování teroristického činu ve Vladikavkazu ze dne 19. března 1999. Zvláštní pozornost věnoval vyšetřování kolem vražd v Petrohradu Michaila Maněviče a Galiny Starovojtové.

1. prosince 1998 se Putin se stal členem Meziresortní komise pro optimalizaci státní obranné objednávky.

V listopadu 1998 získal velký ohlas skandál, spojený se jménem Borise Berezovského. Skupina důstojníků FSB vystoupila v televizi a sdělila, že vedení služby je údajně podněcovalo k vraždě výkonného tajemníka SNS Berezovského. 13. listopadu byl v novinách Kommersant otištěn otevřený dopis Berezovského, ve kterém informoval o existenci uvnitř zpravodajské služby „jakéhosi spiknutí stranické nomenklatury, ochraňující zločince“, o začátku pronásledování „lidí, kteří nejsou ochotni si stoupnout do kotce“. Ačkoli epizoda podněcování spadala do období, kdy službu řídil Kovaljov –předchůdce Putina, nový ředitel FSB zareagoval na oznámení Berezovského velice tvrdě. Řekl, že jeho úřad není zapojen do žádných politických her, ale naopak, v rámci zákona chrání ústavní pořádek a bezpečnost osobnosti, společnosti a státu. Putin odsoudil zásah jakýchkoliv politických sil do práce FSB, kterou podle něj musí nasměrovávat pouze prezident. Jakýkoli pokus o takový zásah považoval ředitel FSB za destabilizující situaci v zemi.

V ostatním vedlo pozorovatele nové jmenování Putina k nejrozumnějším závěrům. Jedni se domnívali, že je nutné očekávat brzké sloučení Rady bezpečnosti a FSB. Druzí si mysleli, že Putin nebude dlouho slučovat dvě pozice a dokonce hovořili o jeho možném nástupci na pozici ředitele FSB –Trubnikovovi. Třetí mluvili o snížení politické váhy Rady bezpečnosti. Čtvrtí předpokládali, že Putinovi hrozí brzké propuštění, protože nebude schopen se vyrovnat s těmi úkoly, které ho očekávají na nové pozici. Sám Putin po nástupu do funkce řekl, že se neplánují žádné změny ve vedení FSB, jakož i v činnosti a složení Rady bezpečnosti.

4. STÁVAJÍCÍ STAV POPULARITY PUTINA JAKO PREZIDENTA

4.1 ANALÝZA PUTINOVY SPOLEČNOSTI

Za poslední desetiletí jsme si mnohým prošli. Máme za sebou i úspěchy, i životní zkoušky. Nicméně, právě díky důvěře a podpoře lidí jsme dokázali vyřešit mnohé z nejpalcivějších problémů.

Společně jsme zvítězili nad separatismem, překonali ukrutnou krizi brutálních 90. let. Rusko za tu dobu vyřešilo problémy zadluženosti, a to jak vytvořené v 90. letech minulého století, tak i zděděné po Sovětském svazu.

Dosažená politická stabilita zajistila období hospodářského růstu. Hrubý domácí produkt vzrostl téměř dvojnásobně, skutečné příjmy obyvatel se zvýšily skoro 2,5krát. Počet lidí žijících pod hranicí chudoby se snížil více než dvojnásobně. Výrazně se zvýšily důchody a mzdy. Míra nezaměstnanosti klesla o 35 %. Trojnásobně poklesla inflace – z 20 % v roce 2000 na letošních 7 %. V roce 2010 se v Rusku narodilo o více než 40 % více dětí oproti roku 2000. Za těmito čísly se ukrývá přes půl milionu nových životů. Snižuje se úmrtnost.

Během globální hospodářské krize v letech 2008–2009 Rusko nesnížilo, ale naopak zvýšilo objemy sociální podpory pro obyvatelstvo, což je výsledkem cíleného a zodpovědného jednání vlády, která nevyplývala zdroje, ale naspořila zásoby k překonání ekonomických nesnází.

Posílilo mezinárodní postavení Ruska, zvýšil se její vliv na aktuální světové události. Ruská armáda je stále silnější, roste respekt vůči ochránci vlasti. Vstoupili jsme do „klubu“ dynamicky se rozvíjejících zemí. Od napůl zdevastovaného národního hospodářství 90. let se Rusko přehouplo na příčku ekonomiky s šestým největším HDP měřeným paritou kupní síly.

Úspěchy Ruska v domácí i zahraniční politice se pro obyvatelstvo staly splněnou a nezvratnou skutečností. Občané země jsou naladěny na rychlejší tempo rozvoje, na dosažení lepších světových životních standardů, na aktivnější podílení se na řešení problémů, kterým země čelí.

Každý z nás není s mnohým spokojen: s přetrvávající chudobou, stále špatným podnikatelským prostředím, všudypřítomnou korupcí, neúčinnou činností značné části úředníků v řešení problémů obyvatel, včetně zajištění občanské bezpečnosti. Tyto problémy nevznikly ani dnes, ani včera, ale s ohledem na úspěšné řešení jiných důležitých záležitostí jsou obzvláště neodkladné.

Nejvážnější výzvou, jíž bude naše ekonomika a společnost čelit v příštím desetiletí, je výzva nízké účinnosti. Rusko zaostává za předními zeměmi z hlediska produktivity práce a energetické účinnosti dvojnásobně až třináásobně. Bez překonání této propasti modernizací hospodářství, růstem podnikatelské aktivity a investic nelze položit pevné základy pro zlepšení životní úrovně našich občanů a zajištění spolehlivé bezpečnosti státu v nestabilním světě. Proto si za jeden ze strategických cílů pro příští desetiletí klademe zdvojnásobení produktivity práce v ruské ekonomice.

S podporou Všeruské národní fronty, jakož i podporou nejširší veřejnosti prohlašujeme, že jsme připraveni učinit rozhodné a odpovědné kroky k modernizaci země. Rusko se změní k lepšímu, stane se zemí, v níž se pohodlně žije a pracuje, vychovávají děti a vnuci, zemí, kde každý dokáže naplnit sebe sama, svůj sen.

V posledních letech se Rusku podařilo obnovit pozici jedné z předních světových mocností. Rostoucí autorita země činí její účast v mezinárodních záležitostech stále nezbytnější.

Nové příležitosti pro rozvoj Ruska, obyvatelstva a podnikání vytvoří naše integrační projekty. Celní unie Ruska, Běloruska a Kazachstánu funguje. Od roku 2012 se stává skutečností jednotný hospodářský prostor, což je ještě hlubší mírou integrace. Půjdeme dále, k vytvoření Euroasijské unie otevírající novou éru vzájemných vztahů v postsovětském prostoru.

Budeme navazovat těsné kontakty s jinými zeměmi, rozšiřovat svůj hospodářský a kulturní vliv ve světě. Je nutné používat úspěchy naší kultury, vědy, umění, sportu k vytvoření příznivého vůči Rusku postoje. Budeme podporovat studium ruského jazyka v zahraničí, zajistíme pro turisty a obchodníky pohodlné návštěvy naší země.

Naše zvláštní pozornost je věnována krajanům žijícím a pracujícím v zahraničí. Nenecháme v nouzi Rusy, kteří se dostali do složité situace daleko od rodné vlasti.

Pravidla hry v mezinárodní politice a ekonomice nemohou být určovány za zády nebo s obcházením Ruska a jeho zájmů. Mezinárodní spolupráce je obousměrnou silniční komunikací. Jsme pro konstruktivní součinnost a dialog v záležitostech boje proti mezinárodnímu terorismu, kontroly zbrojení, zajištění hromadné bezpečnosti. Ovšem jednostranné kroky našich partnerů nezohledňující názory Ruska a jeho zájmy mohou počítat s patřičným hodnocením a naší zpětnou reakcí.

Naše ozbrojené síly musí být schopny odrážet úplnou škálu možných vnějších hrozeb. Potřebujeme armádu a námořnictvo nanejvýš bojeschopné, profesionální, mobilní.

Provedeme hloubkovou modernizaci ozbrojených sil, vybavíme vojsko novými, moderními zbraněmi. Zvláštní pozornost bude věnována maximální ochraně našich lidí jak na bojišti, tak i v době míru.

Bojeschopnost armády a námořnictva poroste nikoliv navýšením kapacit, nýbrž zlepšením kvality vojenského výcviku, používáním moderních technologií. Na novou úroveň budou pozvednuty také vědecké výzkumy, které, jak je dobře známo, jsou velkým přínosem nejen pro vojenské záležitosti, ale také pro národní hospodářství.

4.2 VÝSLEDKY VOLEB 2012

Ústřední volební komisi Ruské federace byly doručeny protokoly o výsledcích voleb z 83 volebních komisí, tj. všech subjektů Ruské federace, a navíc ze dvou územních volebních komisí vytvořených k provedení voleb mimo území Ruské federace.

Všichni členové Ruské ústřední volební komise měli možnost osobně pracovat s prvními vyhotoveními protokolů, souhrnných tabulek a s výkazy doručenými z volebních komisí subjektů Ruské federace a zahraničních územních volebních komisí. Závěry ze všech protokolů připravovali bezprostředně členové Komise.

Přípravu a průběh voleb prezidenta Ruské federace zajišťovaly Ruská ústřední volební komise jako organizátorská komise, volební komise 83 subjektů Ruské federace, 2.744 územní volební komise a 95.416 okrskových volebních komisí. Navíc byly k zajištění přípravy a průběhu voleb prezidenta Ruské federace v zahraničí zřízeny dvě územní komise v Moskvě a Bajkonuru (Republika Kazachstán).

Ve lhůtě stanovené zákonem se na Ústřední volební komisi Ruské federace obrátilo 9 kandidátů s písemnými žádostmi na přihlášení skupin voličů vytvořených na podporu jejich návržení sebe sama (Levašov Nikolaj Viktorovič, Čerepkov Viktor Ivanovič, Peunovová Světlana Michajlovna, Ivašov Leonid Grigorjevič, Savenko Eduard Veniaminovič, Mironov Boris Sergejevič, Chamijev Rinat Zajnulovič, Mezencev Dmitrij Fjodorovič a Prochorov Michail Dmitrijevič).

5 politických stran – Všeruská politická strana Jednotné Rusko, politická strana Spravedlivé Rusko, Liberálně demokratická strana Ruska, Komunistická strana Ruské federace a strana Jabloko – navrhlo na svých sjezdech kandidáty na prezidenta Ruské federace a předložilo příslušné podklady Ruské ústřední volební komisi. Jednalo se o Putina Vladimira Vladimiroviče, Mironova Sergeje Michajloviče, Žirinovského Vladimira Volfoviče, Zjuganova Gennadije Andrejeviče a Javlinského Grigorije Aleksejeviče.

Přihlašovacím řízením stanoveným zákonem prošlo jen pět kandidátů na prezidenta Ruské federace. Na volební lístek pro volby prezidenta Ruské federace schválený Ruskou ústřední volební komisí byla v abecedním pořadí zařazena tato jména kandidátů:

1. Žirinovskij Vladimir Volfovič navržený politickou stranou Liberálně demokratická strana Ruska.
2. Zjuganov Gennadij Andrejevič navržený politickou stranou Komunistická strana Ruské federace.
3. Mironov Sergej Michajlovič navržený politickou stranou Spravedlivé Rusko.
4. Prochorov Michail Dmitrijevič navržený navržením sebe sama.
5. Putin Vladimir Vladimirovič navržený Všeruskou politickou stranou Jednotné Rusko.

Téměř 42 % z celkového počtu členů okrskových volebních komisí s právem rozhodujícího hlasu byli zařazeni do komisí na návrh 7 politických stran (*z toho 11,2 % - na návrh strany Jednotné Rusko, 9,6 % – na návrh Komunistické strany Ruské federace, 8,4 % – Liberálně demokratické strany Ruska, 8,7 % – strany Spravedlivé Rusko, 2,1 % – strany Patrioti Ruska, 1,4 % – strany Pravoje dělo, 1,2 % – strany Jabloko*).

Do seznamů voličů byl zařazen 109.860.331 volič, z toho na území Ruské federace – 109.385.554 voliči.

Podle části 4 článku 81 Ústavy Ruské federace je průběh voleb prezidenta Ruské federace stanoven Federálním zákonem o volbách prezidenta Ruské federace.

V souladu s pozměňovacími návrhy k Ústavě Ruské federace 4. března 2012 byl prezident Ruské federace poprvé volen na dobu šesti let.

Volební komise jsou v rámci jejich pravomocí podle článku 7 federálního zákona pověřeny zajištěním uplatnění a ochrany volebních práv občanů a kontrolou nad dodržováním těchto práv při přípravě a průběhu voleb.

Tak byla Ruskou ústřední volební komisí přijata ustanovení zaměřená na zvýšení účinnosti zajištění uplatnění a ochrany volebních práv, včetně takových skupin voličů, jako jsou lidé se zdravotním postižením, armádní příslušníci, pracovníci policejních orgánů.

Kromě toho, Ruská ústřední volební komise přijala veškerá organizační rozhodnutí stanovená federálním zákonem, včetně schválení formulářů protokolů, formuláře a textu volebního lístku, dalších nezbytných podkladů. Jako novela bylo přijato ustanovení Ruské ústřední volební komise schvalující standard zvýšené průhlednosti stacionárních volebních uren. Následně bylo v rámci stanovených finančních limitů vyhotoveno přes 60 tisíc průhledných volebních uren, které během voleb byly použity téměř 53 miliony voličů (48,7 % z celkového počtu).

Články 34 a 35 federálního zákona stanoví možnosti jak pro navržení kandidátem na prezidenta Ruské federace sebe sama, tak i navržení kandidáta politickou stranou. Ve volbách prezidenta Ruské federace ze dne 4. března 2012 byly obě tyto možnosti kandidáty uplatněny.

Při zajišťování ústavních volebních práv kandidátů na prezidenta Ruské federace a voličů se Ruská ústřední volební komise vynasnažila poskytnout co nejvíce informací k průběhu volební kampaně. Na informační ploše Ruské ústřední volební komise bylo možné získat přesné a rychlé údaje o přípravách k volbám, způsobu a lhůtách provedení volebních úkonů, vyjádřit své stanovisko organizátorům voleb a kandidátům či zástupcům politických stran, které navrhly své kandidáty. Všechna zasedání komise se konala za účasti médií, byla vysílána na webových stránkách Ruské ústřední volební komise. S cílem informovat voliče byly na našich stránkách otevřeny online služby „Najdi si svou volební místnost“ a „Najdi se v seznamu voličů“. Dále zde bylo zveřejněno přes 2.200 materiálů bezprostředně se týkajících tématu prezidentských voleb.

Lze tedy učinit jednoznačný závěr, že se počet stížností před televizní kamerou a publikem skutečně prudce zvýšil, zároveň ale formálně právně počet stížností zůstal nezměněný za posledních pět let. Co se týče stížností předkládaných volebním komisím subjektů a Ruské ústřední volební komisi, pak je to, pozor, v průměru jedna stížnost na sedmdesát volebních místností (*460 přede dnem, 176 v den, 200 po dni, ve výsledku asi 800, celkem kolem 1.500 a volebních místností je asi 100 tisíc*).

Obecně se zdá, že se ústavní princip presumpce nevinny jaksi přestal uplatňovat vůči zaměstnancům volebního systému. Chováme se velmi tolerantně, což je možná chyba. V každém případě by snad nebylo od věci zamyslet se nad žalobami proti jednotlivým orátorům, kteří straší naprosto šílenými čísly údajných porušení.

Druhým jednoznačným závěrem, který lze vyvodit při neustálé práci s volebními spory, je nedůslednost a bezsystémovost osob, které stížnosti podávají. Nejnovější příklad: neví snad poslanec Státní dumy (nebudu uvádět jméno), který podá přes 30 stížností na jednání místní komise Ruské ústřední volební komisi, že Ústřední volební komise není tyto oprávněna projednávat bez rozhodnutí komise příslušného subjektu? Samozřejmě, že ví! Nebo jedna z politických stran si například stěžovala, že volební urny jsou neprůhledné, a je tak možné vhození lístků. Pořídily se průhledné a teď si zase stěžují, že jsou urny průhledné příliš.

Jeden z prezidentských kandidátů v den voleb napsal tuto stížnost: „Vážený Vladimire Jevgenjeviči! Dovolte, abych Vás tímto upozornil, že podle dostupných informací v den voleb prezidenta Ruské federace do komise volební místnosti se dostavili 3 pozorovatelé od (název politické strany) s falešnými pověřeními. Žádám Vás, aby byla učiněna nezbytná opatření...“ Toť vše. Do jakých volebních místností, jací pozorovatele – to nikdo neví. A ta nejlegračnější stížnost: v jedné z volebních místností (bez uvedení čísla) – pozor!!! – chybí volební urny! Co jiného by tam mohlo asi být? A je to! Jde o systematické případy. Jaký je tedy cíl? Dosáhnout ze stížnosti právně uspokojivého výsledku nebo si udělat reklamu, spočítat zdánlivé množství stížností. Jsem naprosto přesvědčen, že ten, kdo je v právu, nedemonstruje, ale klidně podává stížnost k soudu nebo volební komisi, vyhrává spor a dosahuje požadovaného výsledku. Těchto příkladů není málo.

Na druhou stranu objektivní a odůvodněné stížnosti v den voleb se volebními komisemi projednávají k věci a bez prodlení. Tak byly výsledky voleb konaných ve volební místnosti č. 1402 Tarumského okresu Dagestánské republiky prohlášeny za neplatné na základě stížnosti jednoho z pozorovatelů, který průběh voleb sledoval přes webovou kameru.

ZÁVĚR

Tak se dospělo k závěru, že v moderním volebním procesu regionální úroveň tvoří „administrativní zdroje“ pro některé politiky často samotnou podstatu politického PR. To je zcela nesprávný přístup, který může minimalizovat pozitivní potenciál PR kampaní. Nesprávné používání „administrativních zdrojů“ je zpravidla čtverého druhu a může způsobit mnohem více škody než očekávaného užítku.

První druh: ústní rozkaz volit určitým způsobem odvyšovaný přes administrativní vertikálu úředních organizací, seshora dolů.

Druhý druh: povinnost používat určité propagační materiály. Nejběžnější příklad – povinný odběr určitých novin a povinná docházka na propagační akce a setkání ve prospěch „svého“ kandidáta.

Třetí druh: používání „levné pracovní síly“ administrativních zdrojů. Učitelů v roli agitátorů, dělníků v roli roznášeců atd.

Čtvrtý druh: „špatné“ používání, jde o všechny možné projevy administrativního nátlaku na soupeře, jeho zástupce, tým, sponzory a jiné pomoci donucovacích a daňových úřadů. V těchto případech činí soupeři z vašich „stížností“ informační záminky, aby ukázali, že „poctivým jednáním“ je nelze porazit.

Je nutné poznamenat, že z doporučující povahy využívání administrativních zdrojů lze získat slušné politické dividendy, ale při jejich používání jako prostředku nátlaku, existuje možnost narazit na silný odpor.

Na závěr diplomové práce jsou uvedena autorská doporučení pro optimalizaci PR kampaní ve volebním procesu Astrachaňské oblasti:

- zavedení technik strategického plánování do praxe vedení regionálních volebních kampaní zapojením odborníků z jiných měst, vzděláváním vlastních odborníků – politických stratégů;
- zlepšení systému financování kampaní regionálních kandidátů, aby se zabránilo vzniku situace nerovnosti finančních možností stran, jak tomu bylo ve volbách starosty Astrachaně v letech 2009 a 2012. Opozičním politickým stranám také musí být poskytována příslušná podpora ze strany vlády, aby byly volby skutečně demokratické;

- posílení kontroly ze strany federální centrály nad místními úřady, aby se zabránilo vzniku situace využívání administrativních zdrojů;
- kroky k demokratizaci volebního procesu přispějí k vytvoření otevřeného konkurenčního informačně komunikačního prostoru, a to bez cenzurního odrazu a administrativních zdrojů, což odpovídá ústavnímu principu rovnosti, v průběhu předvolebního boje;
- zdokonalit právní zabezpečení činnosti v oblasti PR.

Od voleb k volbám se mění politický kontext, politická „mapa“ Ruska, nástroje řízení volebních kampaní jsou stále sofistikovanější, komunikační strategie stále složitější.

Na jednu stranu se politické technologie osvědčily především jako manipulativní, proto jsou pochopitelné obavy, že nahradí demokratické postupy. Na druhou stranou existují pochybnosti o jejich praktické účinnosti, o profesionální vhodnosti pro moderní volební kampaně.

Interakce veřejné moci se společností s použitím různých komunikačních mechanismů je stará několik tisíc let. Jejich vytváření ovlivňovaly politické a sociálně-kulturní procesy. Jejich vývoj a zdokonalování nelze zastavit.

Administrativní zdroje a preferenční přístup k nejlivnějším komunikačním kanálům neřeší všechno. Je nemožné získat důvěru voličů bez nabídnutí řešení jejich problémů, bez zaměření na jejich očekávání, a tak bez ovládnutí metod zkoumání veřejného mínění, bez znalosti zvláštností vnímání voličů, algoritmu vytváření volebních strategií. Je nemožné vybudovat úspěšnou komunikaci bez znalosti specifik různých komunikačních kanálů, žánrových možností reklamy a vztahů s veřejností, způsobů hodnocení účinnosti komunikačních úsilí. Navíc zachovat zdrojovou rovnováhu mezi účastníky politických kampaní mohou jedině PR technologie, za předpokladu zdokonalování právního rámce v politické komunikaci. Pak politické PR nebude manipulativním nástrojem na „zpracování“ veřejného vědomí, ale regulátorem demokratických voleb a komunikací pro konsolidaci politických institucí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bezrukov, A. V. Reformování volebního systému v průběhu parlamentních voleb v Rusku // Ústavní a obecní právo, č. 23, 2007

Borisov, I. B. Časopis ruského práva, č. 4, duben 2002. ISSN 1605-6590

Bradová, Eva. Negativní kampaně a politická reklama ve volbách. Praha: Periplum, 2008. 136s. ISBN 978-80-86624-44-0

Bradová, Eva. Od lokálních mítinků k politickému marketingu. Praha: Mezinárodní politologický ústav, 2005. 112s. ISBN 80-210-3800-4

Burenko, V. I. Politologie. Učebnice. Moskva: Nakladatelství Moskevská univerzita humanitních věd, 2004. ISBN 978-5-406-04142-0

Federální ústavní zákon č. 5-FKZ, o referendu Ruské federace, ze dne 28. 6. 2004 (znění z 24. 4. 2008). In Sbíрка zákonů Ruské federace, č. 27, čl. 2710, 5. 7. 2004

Federální zákon č. 113-FZ, o formování Rady federace Federálního shromáždění Ruské federace, ze dne 5. 8. 2000 (ze dne 21. 7. 2007). In Sbíрка zákonů Ruské federace, č. 32, čl. 3336, 7. 8. 2000

Federální zákon č. 131-FZ, o obecných zásadách organizace místní samosprávy Ruské federace, ze dne 10. 6. 2003 (znění z 5. 4. 2010). In Rossijskaja gazeta, č. 202, 8. 10. 2003

Federální zákon č. 184-FZ, o obecných zásadách organizace zákonodárných (zástupitelských) a výkonných orgánů státní moci subjektů Ruské federace, ze dne 6. 10. 1999 (znění z 5. 4. 2010). In Sbíрка zákonů Ruské federace, č. 42, čl. 5005, 18. 10. 1999

Federální zákon č. 51-FZ, o volbách poslanců Státní dumy Federálního shromáždění Ruské federace, ze dne 18. 5. 2005 (znění z 19. 7. 2009). In Parlamentskaja gazeta, č. 90–91, 24. 5. 2005

Federální zákon č. 19-FZ, o volbách prezidenta Ruské federace, ze dne 10. 1. 2003. In Sbíрка zákonů Ruské federace, č. 2, čl. 171, 13. 1. 2003

Federální zákon č. 138-FZ, o zajištění ústavních práv občanů Ruské federace volit a být voleni do orgánů místní samosprávy, ze dne 26. 11. 1996 (znění z 9. 11. 2009). In Sbíрка zákonů Ruské federace, č. 49, čl. 5497, 2. 12. 1996

Federální zákon č. 94-FZ, o změnách a doplněních některých zákonů Ruské federace v souvislosti s přijetím Federálního zákona o základních zárukách volebních

práv a práva na účast v referendu občanů Ruské federace, ze dne 4. 7. 2003 (znění z 28. 12. 2009). In Rossijskaja gazeta, č. 131, 8. 7. 2003

Federální zákon 162-FZ, o změnách a doplněních trestního zákoníku Ruské federace, ze dne 8. 12. 2003 (znění ze 7. 4. 2010). In Sbíрка zákonů Ruské federace, č. 50, čl. 4848, 15. 12. 2003

Federální zákon č. 159-FZ, o změně Federálního zákona o obecných zásadách organizace zákonodárných (zastupitelských) a výkonných orgánů státní moci subjektů Ruské federace, ze dne 11. 12. 2004 (znění ze 17. 12. 2009). In Sbíрка zákonů Ruské federace, č. 50, čl. 495017, 13. 12. 2004

Federální zákon č. 196-FZ, o změně některých zákonů Ruské federace v souvislosti se změnou funkčního období prezidenta Ruské federace a Státní dumy Federálního shromáždění Ruské federace, ze dne 19. 7. 2009. In Rossijskaja gazeta, č. 132, 21. 7. 2009

Federální zákon č. 93-FZ, o změně zákonů Ruské federace o volbách a referendech, ze dne 21. 7. 2005 (znění z 24. 7. 2009). In Rossijskaja gazeta, č. 161, 26. 7. 2005

Federální zákon č. 67-FZ, o základních zárukách volebních práv a práva na účast v referendu občanů Ruské federace, ze dne 12. 6. 2002 (znění z 27. 12. 2009). In Parlamentskaja gazeta, č. 110–111, 15. 6. 2002

Garant – informačně právní systém

Ivančenko, A. V. Volební komise v Ruské federaci: historie, teorie, praxe (Monografická studie). Moskva: Nakladatelství Celý svět, 1996

Jakušev, A. V. Teorie státu a práva (skripta). Moskva: Nakladatelství A-Prior, 2002, 160 str. ISBN 5-7990-0231-8

Komentář k federálnímu zákonu o základních zárukách volebních práv a práva na účast v referendu občanů Ruské federace. Moskva, 2007, 516 str.

KonzultantPlus – informačně právní systém

Kozlovová, I. J., Kutafin, O. E. Ústavní právo Ruska. Moskva: Jurist, 2003, 585 str. ISBN 978-5-392-15462-3

Mc Quail, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. Praha: Portál, 2009. 640s. ISBN 978-80-7367-574-5

Minc, B. I. Volební proces a místní samospráva. Věstník Ruské ústřední volební komise, 1998, č. 9. ISSN 2073-8641

Občanský soudní řád Ruské federace č. 138-FZ ze dne 14. 11. 2002 // Sbírka zákonů Ruské federace, č. 46, čl. 4532, 18. 11. 2002

Parlamentskaja gazeta, č. 8–9, 16. 1. 2003

Postnikov, A. J. Volební právo Ruska. Moskva: Infra, 2000. ISBN 978-5-862-25236-1

Sbírka zákonů Ruské federace, č. 2, čl. 171, 13. 1. 2003

Sbírka zákonů Ruské federace, č. 24, čl. 2253, 2002; č. 30, čl. 3104, 2005; č. 29, čl. 3124–3125, 2006; č. 31, čl. 3427; č. 50, čl. 5303; č. 1, čl. 37, 2007; č. 18, čl. 2118

Trestní zákoník Ruské federace č. 63-FZ ze dne 13. 6. 1996 (znění ze 7. 4. 2010). In Sbírka zákonů Ruské federace, č. 25, čl. 2954, 17. 6. 1996

Usnesení Ústavního soudu Ruské federace 15-P, ve věci výkladu článků 84 (odstavec b), 99 (části 1, 2 a 4) a 109 (část 1) Ústavy Ruské federace, ze dne 11. 11. 1999. In Sbírka zákonů Ruské federace, č. 47, čl. 5787, 22. 11. 1999

Ústava Ruské federace ze dne 12. 12. 1993 (znění z 30. 12. 2008 č. 6-FKZ a z 30. 12. 2008 č. 7-FZK). In Rossijskaja gazeta, č. 7, 21. 1. 2009

Usnesení Ruské ústřední volební komise č. 7/46-II, o jednacím řádě Ruské ústřední volební komise, ze dne 28. 6. 1995 (znění z 2. 12. 2009)

Usnesení Ruské ústřední volební komise č. 188/1317-5, o schválení výsledků evidence množství vysílacího času vymezeného zviditelnění činnosti každé parlamentní strany v ruských národních televizních programech (televizních pořadech), rozhlasových programech (rozhlasových pořadech) a regionálních televizních programech (televizních pořadech), rozhlasových programech (rozhlasových pořadech) v prosinci 2009, ze dne 19. 1. 2010. In Rossijskaja gazeta, č. 15, 27. 1. 2010

Veděnějev, J. A. Volební právo a volební proces. Moskva: Norma, 1999. ISBN 5-89123-311-8

Vešňakov, A. A. Organizace a způsob hlasování, sčítání hlasů. Určení volebních výsledků a jejich zveřejnění // Volební právo a volební proces v Ruské federaci: Učebnice pro vysoké školy / Odp. red. Ivančenko A. V.; vědecká redakce Veděnějev J. A., Lysenko V. I. Moskva: Nakladatelství Norma, 1999

Volby orgánů státní moci Ruské federace, orgánů státní moci a místní samosprávy subjektů Ruské federace (způsob přípravy a průběhu). Moskva: IRIS, 2000, 174 str.

Volby poslanců Státní dumy Federálního shromáždění Ruské federace. Moskva: Celý svět, 2000, 296 str.

Volební právo a volební proces v Ruské federaci. Učebnice pro vysoké školy. Krasnodar: KubGAU, 2015, 159 str. ISBN 978-5-94672-951-2

Volební proces v Rusku a Evropě. Společná publikace Brockhaus – Jefron, 2001. ISBN 5-275-01402-3

Vydrin, I. V. Ústav veřejných pozorovatelů za volbami vládních orgánů. Stát a právo, 1996, č. 6. ISBN 978-5-91768-169-6

Vydrin, I. V. Volební právo Ruské federace. Moskva, 2009, 240 str. ISBN 978-5-468-00283-4

Zákoník Ruské federace o správních deliktech č. 195-FZ ze dne 30. 12. 2001 (znění z 5. 4. 2010). In Rossijskaja gazeta, č. 256, 31. 12. 2001

SEZNAM ZKRATEK

PR – Public relations

KGB – Výbor Státní bezpečnosti

FSB – Federální bezpečnostní služba

RF – Ruská federace

HKÚ – Hlavní kontrolní úřad

SNS – Systém národních účtů

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Veronika Korotovskaia

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: prezenční studium

Název práce: Předvolební kampaně v Rusku na příkladu prezidentských voleb
V.Putina

Rok: 2017

Počet stran textu bez příloh: 41

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 2

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 43

Počet internetových zdrojů: 0

Počet ostatních zdrojů: 0

Vedoucí práce: Mgr.Jiří Víšek

